

Niet langer zijn gehandicapt met onvervulde seksuele behoeften aangewezen op prostituties. Dankzij FleksZorg, een uitzendbureau voor seksverzorgenden, kunnen ze nu kiezen voor 'snoezelzorg' of echt 'intiem'.

TEKST LAURA VAN DER MEER . FOTOGRAFIE YILAN YUEN

een goede daad

Door haar jarenlange ervaring in de thuiszorg zag Loet Berkelmans (45) dat er iets essentieels in de zorg ontbrak. 'Wie zijn huis niet zelf kan schoonmaken, de boodschappen niet kan doen of zichzelf niet kan aankleden, krijgt hulp. Daar gaat geen discussie aan vooraf, die is er gewoon. Niemand kijkt er raar van op dat mensen met een handicap ook seksuele gevoelens hebben. Waarom is het dan niet vanzelfsprekend dat mensen hier ook hulp voor krijgen?'

Dat moet veranderen, dacht Loet. Vorig jaar richtte zij FleksZorg op, een organisatie die bemiddelt tussen seksverzorgenden en cliënten voor wie seks een zorg is. Per week komen er tien tot vijftien informatieaanvragen binnen, waarvan ongeveer dertig procent daadwerkelijk cliënt wordt. Het gaat daarbij in bijna alle gevallen om mannen; de meesten met lichamelijke beperkingen zoals ernstige spierziekten, dwarslaesie en reuma. Het merendeel van de cliënten maakt een vervolgspraak met dezelfde seksverzorgende; de frequentie varieert van twee weken tot drie maanden.

Uitdrukkelijk praat Loet over seksverzor-

genden en niet over prostituees. De handelingen die verricht worden zijn wel hetzelfde, maar de werkwijze is volgens haar niet te vergelijken. 'Seks is een onderdeel, maar intimiteit is eigenlijk het belangrijkste. Dat moet uit je hart komen, anders kun je dit beroep niet doen.'

Dat is ook de motivering waarop Loet iedereen screent. Ervaring in de zorg is geen vereiste en uiterlijk speelt een ondergeschikte rol. Met als resultaat een groep van ruim veertig vrouwen die representatief zijn voor alle leuke buurvrouwen in Nederland.

Geen dubbelvellen

Zo ook Amy (31), getrouwd, moeder van drie kinderen en werkzaam als voedingsassistent in een ziekenhuis. Sinds enkele maanden verdient ze bij als seksverzorgende. 'Ik vind het leuker dan ik van tevoren had gedacht. Voorlopig zie ik mezelf dit de komende jaren doen.'

Vrolijke ogen, gulle lach; Amy is het type recht door zee. Van een dubbelvellen is dan ook geen sprake. 'Mijn man weet wat ik doe. Er gebeurt niks achter zijn rug om.' Sterker nog, hij is degene die zijn vrouw naar >

REPORTAGE

'Ik begrijp het verlangen en ik kan het brengen. Zodoende'

lijkheid door, sommigen krijgen echt een vervelend karakter. Ik vind iemand niet snel afschrikwekkend of eng. Ik zie een cliënt als mens, niet als gehandicapt. Op deze manier betekenen ik veel voor ze.'

Paula (40) kan dat beamen: 'De moeite is klein, de dankbaarheid groot.' Ook zij heeft een baan, een relatie en kinderen. Vreemdgaan doet ze niet, voor haar is het puur werk. Uiterst professioneel gaat ze met haar cliënten om. Nog voor de eerste afspraak kent ze de hele voorgeschiedenis van haar cliënt. Uiteraard weet ze wat zijn handicap is, maar ook kent ze zijn familiesituatie, welke gespreksonderwerpen ze eventueel moet vermijden en weet ze wat hij graag drinkt: koffie, thee of een biertje.

Nog voor ze de kamer instapt is het haar bekend wat ze daar zal aantreffen aan een eventuele tillift, beademingsapparatuur of andere hulpmiddelen. En altijd heeft Paula een telefoonnummer bij de hand, *just in case*. FleksZorg stuurt nooit iemand zonder voorbereiding ergens op af. Ondanks deze uitgebreide voorkennis is het verloop van een bezoeken nooit te voorspellen. Ontroerend, noemt ze de man die speciaal sfeerverlichting had aangebracht in zijn slaapkamer. Of de cliënt die een muziekje op wilde zetten, maar van de zenuwen niet meer wist hoe zijn installatie werkte. Lachend vertelt ze over een onverstaanbare gehandicapte die plotseling huidkeels 'Lekker' brulde.

Dikwijls heeft ze ook haar improvisatievermogen nodig. Paula: 'Ik ging laatst naar een cliënt die zowel aan een zuurstofapparaat als aan een infuus lag. Van zijn begeleider kreeg ik de waarschuwing niet te wild te doen, anders zou er een alarm afgaan. Bleek zijn hartslag ook nog in de gaten gehouden te worden. Ja, dan word ik wel een beetje zenuwachtig.'

Knuffelen

Maar mochten zich problemen voordoen, dan is daar nog altijd Loet Berkelmans, die 24 uur per dag bereikbaar is voor alle verzorgenden. Bij Amy hebben zich nog geen noemenswaardige problemen voorgedaan. >

haar cliënten toe rijdt. Zo praktisch als ze is, profiteert het gezin direct en indirect mee. 'Ik heb afspraken ver buiten mijn regio. Als ik aan het werk ben, herkent mijn man lekker de stad. Na afloop zit hij in de auto op me te wachten met een gebakken visje. Of anders gaan we samen nog even ergens wat drinken. Ik maak er voor ons allebei een leuke middag van. Met het geld dat ik verdien kunnen we met de kinderen naar een pretpark.'

Dankbaar werk noemt ze het. Maar zo zal verplegend personeel zijn werk ook noemen. Waarom dan dit? 'Ik hou van vertoelelen, niet van verplegen. Ik zie het als mijn lichaam ter beschikking stellen. Negen van de tien keer komt er niet eens seks bij kijken. Veel mannen vinden het al prettig als ik naast ze ga liggen, zodat ze de warmte van een bloot lijf tegen zich aanvoelen. Er zijn ook gehandicapt bij die niet goed kunnen praten. Dan hou ik hun gezichtsuitdrukking goed in de gaten. Als ik masseer, let ik op hoe ze reageren.'

Voor Amy dus een bijbaan die haar op het lijf is geschreven. Rijk wordt ze er niet van, want van de 70 euro die ze verdient voor een uur verwerken zij gaan haar reis- en andere onkosten nog af. Daar komt bij dat ze per maand gemiddeld zes cliënten bezoekt. 'Meer afspraken wil ik niet. Ik hoef er niet van te kunnen leven.'

Dat geldt ook voor Inge (50). 'Het is prettig om de schoorsteen rokend te houden', zegt ze zelf, maar daar ligt voor haar niet de motivatie. Voor de goed opgeleide vrouw, voormalig directiesecretaresse, en al bijna dertig jaar gelukkig getrouwd, heeft een samenloop van omstandigheden ertoe geleid dat ook zij zich seksverzorgende kan noemen. 'Het begon met een massage bij een gehandicapte kennis, gewoon voor het aangename. Ik zag hoe hij ervan genoot. Toevallig zag ik wat later een programma op tv, over vrouwen die betaalde seks hadden met gehandicapt. Ik zei tegen mijn man: ik denk dat ik dat ook wel zou kunnen. Ik begrijp het verlangen en ik kan het brengen. Zodoende.'

Openhartig als ze is, zo gesloten is ze erover naar haar vrienden. Die weten van niks. 'Ik durf er nog niet mee naar buiten te treden. Ik denk dat ik niet word begrepen en dat mensen over me gaan kletsen. Ik ben bang om een dreun op te lopen.' Met haar man praat ze er wel over, bij hem kan ze haar verhaal kwijt. 'Gehandicapt komen vaak veel liefde te kort. Daar verandert je persoon-

'Veel mannen vinden het al prettig als ik naakt naast ze ga liggen'

Vervelende cliënten heeft ze niet. Nou eentje dan, een man die een uur lang wilde knuffelen. 'Een afspraak is meestal zo voorbij. Maar wanneer iemand alleen maar wil knuffelen, dan duurt een uur lang. Maar om dat nou vervelend te noemen, eerder vermoeiend.'

Toch heeft Amy het er graag voor over. Zij noemt de toestand van haar gehandicapte cliënten schrijnend. Niet alleen is de behoefte aan aandacht en tederheid enorm, ook ervaart zij dat juist deze groep mensen, die is aangewezen op de zorg, veel moet missen. Zoals bijvoorbeeld een grondige wasbeurt. 'Je houdt het niet voor mogelijk wat voor smerige troep je bij hun penis aantreft. En wat een lucht! Soms zit het geslachtsdeel zo wat aan het lichaam vastgeplakt. Verplegers halen er even een natte lap over en klaar. Maar echt schoonmaken, ho maar. Stel je voor dat hij een erectie krijgt! Met als gevolg dat ik de wondjes en blaasjes zo zie zitten. Het eerste was ik dan doe is het zaakje écht wassen. En daarna lekker met olie insmeren.'

Paula noemt weer het gebrek aan inle-

vingensvermogen bij verplegend personeel. 'Ik heb een cliënt die totaal is scheefgegroeid. Hierdoor heeft hij zijn eigen geslachtsdeel nog nooit gezien. Het eerste was ik dan doe is een spiegel pakken en hem laten kijken. Dit, en het feit dat ik zijn penis openlijk sta te bewonderen, zorgt ervoor dat zijn ogen weer twinkelen.'

Juist door dit soort verhalen wil Loet Berkelmans meer dan alleen maar bemiddelen in sekszorg op maat. Ook wil ze dat het beroep van seksverzorgende geprofessionaliseerd wordt en als volwaardig beroep in de verpleging wordt gezien. Zelf neemt ze haar taak uiterst serieus. Ze legt van elke cliënt

die zich aanmeldt een zorgdossier aan. De diensten die FleksZorg aanbiedt heeft ze onderverdeeld in twee verschillende tarieven. Eén voor 'snoezelzorg', en één voor 'intiem'. Onder snoezelzorg valt alles, behalve geslachtsgemeenschap. Voordelig is deze snoezelzorg niet. Voor een uur wordt 100 euro gevraagd. Wie *all the way* wil gaan, moet hier 25 euro bij optellen.

Loet: 'Ons uurtarief ligt hoger om de kwaliteit te garanderen. Wij kennen geen wachtlijden, de keuze uit seksverzorgenden is groot, de leeftijd van deze vrouwen ligt tussen de 25 en 50 jaar en elke regio is vertegenwoordigd.' Overigens kunnen gehandicapten soms een gedeeltelijke vergoeding van de gemeente krijgen of de zorg betalen uit het personsgebonden budget.

Aan toekomstige cliënten heeft FleksZorg allerminst gebrek. 'Ik ben ervan geschrokken hoe groot de behoefte naar deze vorm van hulpverlening is.' De doelgroep is aanzienlijk, ondanks het feit dat er één in de buidel moet worden getast voor één of meer uurtjes intimiteit. Veel mannen kiezen voor het totaalpakket en gaan voor 'in->

REPORTAGE

tiem'. Verrassend genoeg is dit nou niet hetgeen er vaak genoeg niet van komt. Loet: 'Ik bel altijd een paar dagen later op om te vragen of beide partijen tevreden waren. Nog geen één keer heb ik meegemaakt dat een klant zijn geld terug wilde omdat hij minder kreeg dan waarvoor betaald was.'

Wat blijkt? Eenmaal zover vinden ze het vaak niet nodig. Echte aandacht, dat is wat ze willen. Samen een sigaretje roken, naar muziek luisteren, kletsen of buiten in de zon zitten. 'Ze vinden het al een feest als ze aan mijn borsten mogen zitten', aldus Paula. Naast intimiteit ervaart Paula ook regelmatig vriendschappelijke gevoelens. Twee cliënten zouden zo vrienden van me kunnen zijn. Het zijn leuke mensen om mee te praten.' Zelf is ze van mening dat er lang niet zoveel van seksverzorgenden gebruik gemaakt zou worden familie en verzorgers écht tijd zouden nemen om de ander hartelijk en liefdevol te behandelen.

Haar collega Amy verbaast zich er ook over dat zelfs familieleden hun gehandicapte broer of zoon vaak zielig vinden. Zelf heeft ze dat niet. 'Ze hebben een lichamelijke be-

'Na afloop sta ik vaak nog de koffiekopjes af te wassen'

perking, maar geestelijk zijn ze heel goed. Het is me opgevallen hoe slim deze mannen zijn. Ze weten waar ze over praten en het is leuk om met ze te discussiëren. Mijn bezoeken lopen ook altijd uit. Na afloop sta ik vaak nog de koffiekopjes af te wassen.'

Nudistenstranden

Een veelzijdig beroep. En zorgzaam, creatief, spannend. Veel termen zijn van toepassing op de seksverzorgenden. Ook die van prostituee, maar met dat imago willen de vrouwen afrekenen. 'Met mijn cliënten kunnen van mij respect en gelijkwaardigheid ver-

wachten. Ik verwacht dat ook terug, en dat gebeurt. Hoerenlopers daarentegen zijn vaak niet goed wijs. Zoveel mogelijk voor weinig. En wanneer je niet kijkt snel het condoom afdoen. Dát is prostitutie', zegt Amy. 'Dit zijn de verhalen die ik hoor van mijn beste vriendin die in het vak zit. Voor geen goud zou ik met haar willen rullen.'

Omdat de bang zijn voor onbegrip en vooroordelen durven Inge en Paula er niet mee naar buiten te treden. Paula, die zelfs niks tegen haar vriend vertelt: 'Hij zou het niet begrijpen en alleen maar bezorgd zijn.' En Inge: 'Ik zou niets liever willen dan het aan mijn omgeving vertellen, maar ik vermoed dat er achter mijn rug om gekletst zal worden.' Ze hoopt dat er binnen een paar jaar verandert. 'Vroeger werd er ook raar over gedaan als ik zei dat ik naar nudistenstranden ging. Nu kijkt niemand daar meer naar van op. Waarschijnlijk loop ik wat jaren voor op de Nederlandse mentaliteit. Voorlopig hou ik het maar voor me. Dat is de keerzijde, maar jammer is het wel. Wat ik doe zie ik als slangroom of koffe. En ik doe er toch niemand kwaad mee?' <